

Dato: 8. oktober 2014

Innspill til Arbeidstidutvalget

Akademikerne har bedt myndighetene om å gjennomføre en utredning om arbeidstid som særlig tar for seg de endringsbehov moderne kunnskapsbedrifter møter og behovet for balanse mellom fleksibilitet og vernehensyn.

Overordnet/generelt

Akademikerne mener det er et viktig utgangspunkt at Arbeidsmiljøloven er og fortsatt skal være en vernelov. God balanse mellom arbeid og fritid er viktig for den enkeltes velferd.

Arbeidstidsbestemmelser må redusere risikoen for sosiale og helsemessig belastninger og sikre godt vern, velferd og helsefremmende rammebetingelser. Loven må sikre rammebetingelser som er nødvendige for at arbeidsoppgaver kan utføres effektivt og gi en optimal balanse mellom ønsker, behov og forpliktelser. Alle arbeidstakere bør i utgangspunktet være omfattet av arbeidstidsbestemmelsene. Loven må innrettes slik at det er unntakene som krever begrunnelse/aktiv handling. Det er ikke en målsetting at heltidsansatte skal jobbe mer enn det de faktisk gjør i dag.

Forventninger og hovedutfordringer

- Helhetlig perspektiv på arbeidslivet, utviklingen i arbeidsmarkedet de siste tiår og arbeidskraftbehovet frem mot 2030.
- Det er viktig å belyse praktiseringen av arbeidstidsreguleringene og årsaker til at det påvises så vidt mange brudd på disse.
- Hovedproblemet med dagens regulering er at det medfører så omfattende unntak, uten avtalemessig forankring.
 - Dagens unntaksbestemmelser i §10-12 (1) og (2) for ledende og særlig uavhengige stillinger. Rambølls rapport fra mai 2014 viser at om lag 16 % av norske arbeidstakere oppgir at de er omfattet fra unntaksbestemmelsene og har en ledende eller særlig uavhengig stilling.
 - Det er grunn til å forvente at det fremtidige arbeidskraftbehovet i Norge vil medføre en betydelig vekst i særlig uavhengige stillinger, og tilgrensende stillingstyper.

- Videreutvikle den avtalebaserte unntaksadgangen. Økt fleksibilitet må basere seg på avtale. Arbeidsgivers styringsrett skal ikke utvides, og Arbeidstilsynets adgang til å tillate utvidet arbeidstid skal ikke utvides
- Arbeidstidsreguleringene må også vurderes i en helhetlig sammenheng med øvrige bestemmelser: Eksempelvis må adgangen til midlertidig tilsetting sees i sammenheng med eventuelle utvidelser av adgangen til individavtalte unntak fra arbeidstidreglene.
- *Beregning av arbeidstid*: Grunnleggende prinsipper for hvordan arbeidstid beregnes må være tydelige og utvilsomme. Det er behov for en klargjøring av det forhold at all arbeidstid tilstede på arbeidsplassen skal regnes fullt ut som arbeidstid. Dette er klart fastslått av EF-domstolen i en rekke saker (SIMAP, Jaeger og Dellas). Vår erfaring fra arbeidsplasser i offentlig sektor er imidlertid at det i praksis hersker uenighet blant annet i sykehus om hvordan tilstedevakt skal beregnes.

Vedlegg: utdrag fra Akademikernes medlemsundersøkelse 2013, basert på et representativt utvalg yrkesaktive i alle sektorer.

Arbeidstid

27. Arbeider du heltid eller deltid?

	2011	2013
Heltid	93 %	94 %
Deltid	7 %	6 %
Antall spurte	700	788

TIL MEDLEMMER SOM IKKE DRIVER EGEN VIRKSOMHET:

28. Har du rett til overtidsbetaling?

	2011	2013
Ja	52 %	51 %
Nei	46 %	48 %
Ikke sikker	2 %	1 %
Antall spurte	652	723

Medlemmene er delt i omtrent like store grupper når det gjelder hvem som har rett til overtidsbetaling og ikke.

Mest utbredt er overtidsbetalingen i staten. Blant medlemmene i staten svarer 65 prosent at man har rett til overtidsbetaling. Denne prosentandelen er signifikant større enn gjennomsnittet for alle grupper.

TIL MEDLEMMER SOM IKKE DRIVER EGEN VIRKSOMHET:

29. Er du unntatt fra arbeidstidsbestemmelsene i Arbeidsmiljøloven?

	2011	2013
Ja	33 %	32 %
Nei	56 %	59 %
Kjenner ikke til	11 %	10 %
Antall spurte	652	723

HVIS JA I SPM 29:

30. Er unntaket avtalt i tariffavtale, eller omfattes du av bestemmelsene i Arbeidsmiljølovens § 10, 12 om unntak for ledende og særlig uavhengige stillinger?

	2013
Ja, avtalt i tariffavtale	20 %
Ja, omfattes av Arbeidsmiljølovens § 10- 12(1)(2)	62 %
Nei, ingen av delene	4 %
Kjenner ikke til	14 %
Antall spurte	230

TIL MEDLEMMER SOM IKKE DRIVER EGEN VIRKSOMHET:

32. Hender det at du jobber etter kl 2100 om kvelden? I tilfelle, hvor ofte?

	2011	2013
Ja, minst en gang i uken	29 %	26 %
Ja, minst en gang i måneden	27 %	22 %
Sjeldnere	23 %	26 %
Aldri	22 %	27 %
Antall spurte	652	723

TIL MEDLEMMER SOM IKKE DRIVER EGEN VIRKSOMHET:

33. Har du hjemmekontor, eller hender det at du jobber hjemme?

	2013
Ja	71 %
Nei	29 %
Antall spurte	723

HVIS JA I SPM 33:

34. Når på døgnet jobber du vanligvis hjemme?

	2013
Vanlig kontortid frem til kl 1600	28 %
1600 – 2100	44 %
2100 – 2300	27 %
Etter kl 2300	0 %
Antall spurte	510

HVIS JA I SPM 33:

35. Hender det at du jobber hjemmefra på lørdager og søndager?

FLERE SVAR MULIG

	2013
Ja, lørdager	64 %
Ja, søndager	67 %
Nei, vanligvis ikke	27 %
Antall spurte	510